

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 4 martie 2008

în Cauza Samoilă și Cionca împotriva României

(Cererea nr. 33065/03)

Strasbourg

Devenită definitivă la 04.06.2008

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Samoilă și Cionca împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Josep Casadevall, președinte,
Corneliu Bîrsan,
Boštjan M. Zupančič
Alvina Gyulumyan,
Egbert Myjer,
David Thór Björgvinsson,
Ineta Ziemele,
Luis López Guerra, judecători,
și Santiago Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 12 februarie 2008,
a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 33065/03, introdusă împotriva României, prin care doi cetățeni ai acestui stat, domnii Cristian Samoilă și Dumitru Cionca (*reclamanții*), au sesizat Curtea la data de 5 septembrie 2003 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanții, care au beneficiat de asistență juridică, sunt reprezentați de Arpad Ștefan Kolozsi, avocat la Oradea. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de domnul Răzvan-Horațiu Radu, agent guvernamental de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamanții invocă în special că arestarea lor preventivă a încălcat garanțiile art. 5 alin. 3 din Convenție. Din punctul de vedere al articolelor 5 alin. 4 și 6 alin. 2 din Convenție, ei se plâng de asemenea de imposibilitatea de a contesta legalitatea menținerii în arest precum și de nerespectarea dreptului la respectarea prezumției de nevinovăție.

4. La 6 aprilie 2006 Curtea a declarat cererea parțial inadmisibilă și a hotărât să comunice Guvernului capetele de cerere întemeiate pe articolele 5 alin. 3 și 4 și 6 alin. 2 din Convenție. Prevalându-se de dispozițiile [art. 29](#) alin. 3, ea a decis că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamanții s-au născut în anul 1968 și respectiv 1971 și locuiesc la Oradea.

6. La 9 ianuarie 2002 un comerciant a depus plângere la poliția orașului Oradea împotriva reclamanților, funcționari ai poliției. Acesta îi acuza că i-a obligat să le plătească o mie de mărci germane pentru a evita sancțiunile aplicate cu prilejul unui control efectuat la 24 decembrie 2001 de al doilea reclamant la tutungeria pe care comerciantul o avea deschisă într-o piață a orașului.

7. Poliția a ordonat o anchetă internă și, printr-un comunicat din 10 ianuarie 2002, presa a fost informată că reclamanții fuseseră transferați din motive disciplinare în alte unități ale poliției. Comunicatul menționa de asemenea:

« Potrivit primelor investigații, reiese că cei doi polițiști au comis abuzuri în exercitarea funcțiilor lor (...) și, în funcție de concluziile anchetei, va fi sesizat Parchetul Militar. »

8. La 16 ianuarie 2002 un săptămânal local a publicat un interviu cu comandantul Poliției din Oradea, care ar fi declarat:

« Sunt vinovați. Nu am nicio îndoială. Sunt vinovați de abateri foarte grave. Avem această certitudine. Rămâne de stabilit, la sfârșitul anchetei, întinderea și gravitatea faptelor. »

9. Potrivit Guvernului, comandantul de poliție neagă că ar fi dat o asemenea declarație. Acesta din urmă susține că nu a acordat niciun interviu presei locale privindu-i pe reclamanți și afirmă că nu a cerut publicarea unei dezmințiri.

10. În cursul lunii ianuarie 2002, S.D., M.I. și R.S., martori cu ocazia controlului din 24 decembrie 2001, și L.N., concubina primului reclamant, au dat în fața unui notar declarații în favoarea reclamanților destinate anchetei interne dispuse de poliție.

11. Printr-o ordonanță din 27 februarie 2002 Parchetul Militar a declanșat împotriva reclamanților urmărirea penală pentru corupție.

12. La 28 februarie 2002 reclamanții au fost audiați de procurorul militar care i-a informat asupra acuzației ce le-a fost adusă. Au negat faptele atribuite. Ulterior, Parchetul militar și-a declinat competența în favoarea Parchetului Anticorupție din Oradea (în continuare denumit *Parchetul*).

13. La 11 februarie 2003, printr-o ordonanță a lui I.M., procuror șef la Parchet, reclamanții au fost acuzați de corupție, arestați preventiv și închiși la închisoarea din Oradea pe motiv că « încercaseră să influențeze martorii pentru a împiedica adevărul să iasă la lumină (...) și prezentau un pericol pentru ordinea publică ». Reclamanții au contestat această ordonanță.

14. Tot la 11 februarie 2003 martorii S.D., M.I. și R.S. au fost convocați la Parchet. Primii doi au declarat că conținutul declarațiilor lor în fața notarului le fusese sugerat în parte de al doilea reclamant. În privința lui R.S., acesta a afirmat că declarația sa fusese redactată de același reclamant și că el se mulțumise doar să o semneze.

15. În aceeași zi, la știrile unei televiziuni locale procurorul I.M. a declarat:

« Arestarea preventivă a fost dispusă deoarece, în opinia noastră, deși sumele respective nu au fost foarte ridicate, ordinea publică (...) a fost grav afectată; încrederea în poliție, care este prima verigă a lanțului care asigură ordinea publică într-un stat de drept, trebuie să fie absolută și neviciată de asemenea comportamente.

Al doilea motiv menționat în ordonanță este faptul că au încercat să împiedice descoperirea adevărului influențând, ba chiar amenințând martorii. Exact în acest moment avem un martor care a dat o declarație mincinoasă și care este interogată de ofițeri. Dacă nu revine asupra declarației, sunt hotărât să-l acuz, să-l arestez și să-l trimit în fața instanței. »

16. La 14 februarie 2003, în prezența reclamanților și a avocatului lor, Tribunalul Bihor a declinat în favoarea Curții de Apel Oradea competența pentru examinarea contestației reclamanților introdusă împotriva ordonanței de arestare preventivă.

17. La 20 februarie 2003 Curtea de Apel a examinat, în Camera de Consiliu și în prezența reclamanților și a avocatului lor, această contestație. Printr-o decizie din aceeași zi a dispus punerea în libertate pe motiv că urmărirea dura de peste un an și că reclamanții nu prezentau pericol pentru anchetă. Parchetul a formulat recurs la Curtea Supremă de Justiție.

18. Printr-o decizie din 6 martie 2003 Curtea Supremă, în prezența reclamanților și a avocatului lor, a confirmat ordonanța Parchetului și a menținut arestarea preventivă.

19. Printr-un rechizitoriu al procurorului I.M. din 31 martie 2003 reclamanții au fost trimiși în fața Curții de Apel Oradea pentru corupție, abuz de putere și instigare la mărturie mincinoasă.

20. La cererea Parchetului, la sfârșitul ședințelor din 10 martie și 25 aprilie 2003, Curtea de Apel le-a prelungit arestul preventiv.

21. Recursul introdus de reclamanți la Curtea Supremă de Justiție împotriva prelungirii din 10 martie 2003 a fost respins la 21 martie 2003 pe motiv că era legal și întemeiat. Recursul lor împotriva prelungirii din 25 aprilie 2003 a fost declarat inadmisibil printr-o decizie a Curții Supreme de Justiție din 14 mai 2003 cu justificarea următoare:

« În temeiul art. 385¹ din Codul de procedură penală deciziile asupra prelungirii arestării preventive nu pot face obiectul unui alt recurs decât cel privind fondul cauzei. »

22. La 17 iunie 2003 Curtea de Apel a prelungit din nou arestarea preventivă până la 28 iulie 2003. În cursul audierii ce a avut loc la această ultimă dată Curtea a audiat mai mulți martori, în special cei pe care Parchetul îi acuza că au fost influențați de reclamanți. S.D., M.I. și L.N. și-au menținut declarațiile făcute în fața notarului. În plus, au afirmat că Parchetul exercitase presiuni asupra lor pentru a-și modifica declarațiile. R.S. a confirmat că declarația semnată la notar a fost redactată de al doilea reclamant.

23. Recursul formulat de reclamanți împotriva prelungirii arestării dispuse la 27 iunie 2003 a fost admis la 9 iulie 2003 de Curtea Supremă care a considerat că Curtea de Apel nu avea dreptul de a prelungi arestarea decât cu treizeci de zile, și anume până la 27 iulie 2003.

24. Cu toate acestea, reclamanții nu au fost eliberați deoarece, la 21 iulie 2003, la cererea Parchetului, Curtea de Apel a examinat legalitatea arestării preventive și a menținut-o, considerând că motivele care o justificaseră continuau să existe. La 28 iulie

2003 Curtea Supremă de Justiție le-a respins recursul după ce l-a examinat în prezența reclamanților și a avocatului lor.

25. La 21 august, 5 și 26 septembrie și 17 octombrie 2003, la cererea Parchetului, Curtea de Apel a examinat, în prezența reclamanților și a avocaților lor, legalitatea arestării preventive și a menținut-o.

26. Reclamanții au formulat recursuri împotriva deciziilor menționate anterior. La 26 august, 11 septembrie, 1 și 24 octombrie 2003 au primit citații să se prezinte la ședințele Curții Supreme de Justiție din 3 și 12 septembrie 2003 și 3 și 24 octombrie 2003.

27. În privința ședinței prevăzută pentru 3 septembrie, al doilea reclamant a menționat în citația primită pe 26 august 2003 că dorea să fie prezent în fața Curții Supreme. Cu toate acestea, comandantul închisorii din Oradea a informat Curtea Supremă că reclamanții nu puteau fi transferați la București deoarece procurorul I.M. le cerea să fie prezenți la o ședință a Curții de Apel din Oradea din data de 5 septembrie 2003.

28. Prin deciziile din 3 și 12 septembrie și din 3 și 24 octombrie 2003 Curtea Supremă a respins recursurile. Nici reclamanții nici avocații lor nefiind prezenți la aceste ședințe, Curtea Supremă a făcut aplicarea art. 385/11 alin. 3 din Codul de procedură penală autorizând examinarea recursurilor în lipsa interesaților și a numit pe loc avocați din oficiu pentru ei. La aceste ședințe a fost prezent un reprezentant al Parchetului, articolul menționat anterior impunând participarea sa. A cerut respingerea recursurilor.

29. La 21 august, 5 septembrie și 17 octombrie 2003 Curtea de Apel Oradea a examinat în prezența reclamanților cererile lor de eliberare. Aceasta le-a respins, considerând că având în vedere natura infracțiunilor punerea în libertate prezenta un

pericol pentru ordinea publică. Reclamanții au formulat recursuri împotriva acestor decizii.

30. La 29 august, 11 septembrie și 24 octombrie 2003 au primit citații să se prezinte la ședințele Curții Supreme de Justiție din 2 și 12 septembrie 2003 și 24 octombrie 2003.

31. Prin deciziile pronunțate la datele menționate anterior recursurile au fost declarate admisibile, Curtea Supremă considerând că:

« În temeiul art. 141 din codul de procedură penală, nu se poate formula recurs împotriva deciziei prin care o instanță ordonă efectivitatea, sfârșitul, înlocuirea sau menținerea unei măsuri preventive (...) Or în cazul în speță Curtea de Apel nu a ordonat niciuna din măsurile menționate anterior, ci a respins o cerere de eliberare, caz în care legea nu prevede posibilitatea de a formula un recurs. »

32. Curtea Supremă a examinat aceste recursuri în prezența unui reprezentant al Parchetului care a cerut respingerea lor. Reclamanții fiind absenți, Curtea Supremă a desemnat un avocat din oficiu pentru ei.

33. La 20 octombrie 2003 reclamanții s-au plâns președintelui Curții de Apel de faptul că au fost prezentați în fața acestei instanțe în hainele de pușcărie, specifice persoanelor condamnate. Au cerut să li se permită să-și poarte hainele proprii. La 27 octombrie 2003 președintele a refuzat, fără a prezenta o motivație.

34. Prin decizia din 12 decembrie 2003 Curtea de Apel a condamnat reclamanții la pedeapsa de șase ani de închisoare pentru corupție, abuz de putere și tentativă de influențare a martorilor.

35. Reclamanții au formulat un recurs ce a fost respins prin decizia definitivă din 4 martie 2004 a Curții Supreme de Justiție. De atunci reclamanții au fost puși în libertate.

DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

36. Dispozițiile Codului de procedură penală, în vigoare la vremea comiterii faptelor, prevăd următoarele:

Articolul 136

« În cauzele privitoare la infracțiuni pedepsite cu închisoare, pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal ori pentru a se împiedica sustragerea invinuitului sau inculpatului (...) de la judecata ori de la executarea pedepsei, se poate lua față de acesta una din următoarele măsuri preventive:

(...)

1 c) arestarea preventivă.

(...) Măsura arătată la art. 136 alin. 1 lit. c) se poate lua numai de procuror sau de instanța de judecată. »

Articolul 139 alin. 2

« Când nu mai există vreun temei care să justifice menținerea măsurii preventive, aceasta trebuie revocată din oficiu sau la cerere. »

Articolul 140

« 1. Împotriva ordonanței de arestare preventivă (...) se poate face plângere la instanța căreia i-a revenit competența să judece cauza în fond.

(...)

6. Încheierea este supusă recursului (...) »

Articolul 141

« Încheierea dată în primă instanță prin care se dispune luarea, revocarea, înlocuirea sau încetarea unei măsuri preventive poate fi atacată separat cu recurs, de procuror sau de inculpat. »

Articolul 148 alin. 1 d)

« Măsura arestării inculpatului poate fi luată (...) numai în vreunul din următoarele cazuri:

(...)

d) sunt date suficiente că inculpatul a încercat să zădărnicească aflarea adevărului, prin influențarea vreunui martor sau expert, distrugerea ori alterarea mijloacelor materiale de probă sau prin alte asemenea fapte. »

Articolul 149 alin. 1

« Durata arestării inculpatului nu poate depăși 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii. »

Articolul 155

« Durata arestării inculpatului poate fi prelungită în caz de necesitate și numai motivat.

Prelungirea duratei arestării inculpatului poate fi dispusă de instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond (...) »

Articolul 156

« Prelungirea duratei arestării se dispune [de o instanță] pe baza propunerii motivate a Parchetului (...) »

Articolul 159

5. « În cazul în care instanța acordă prelungirea, acesta nu va putea depăși 30 de zile (...).

7. Încheierea prin care s-a hotărât asupra prelungirii arestării poate fi atacată cu recurs de procuror sau de inculpat. (...) Recursul nu este suspensiv de executare (...) Instanța poate acorda și alte prelungiri, fiecare neputând depăși 30 de zile. »

Articolul 385¹ alin. 2

« Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința sau decizia recurată, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs. »

Articolul 385/11

« Judecarea recursului se face cu citarea părților.

Judecarea recursului nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

Dispozițiile alineatului precedent nu sunt aplicabile în judecarea recursului împotriva încheierilor privind măsurile preventive.

Participarea procurorului la judecarea recursului este obligatorie în toate cazurile.»

37. În privința posibilității de a formula un recurs împotriva unei decizii de respingere a unei cereri de eliberare, Guvernul expune faptul că prin decizia din 21 noiembrie 2005 adunarea plenară a Înaltei Curți de Casație și Justiție (fosta Curte Supremă de Justiție) a considerat că o asemenea decizie nu putea fi atacată prin recurs independent de judecarea pe fond, prin urmare nu era vorba despre o decizie prin care se dispunea luarea, revocarea, înlocuirea sau încetarea unei măsuri preventive (articolul 141 cod penal).

38. Cea mai înaltă instanță judecătorească din țară a soluționat astfel un litigiu care a avut loc în cadrul curților și tribunalelor interne, unele instanțe acceptând să examineze acest tip de recurs, în timp ce altele le-au declarat inadmisibile.

39. Guvernul invocă faptul că acest litigiu nu privea decât curțile și tribunalele inferioare și că poziția Înaltei Curți de Casație și Justiție, împărtășită de doctrină (a se vedea, I. Neagu, *Drept procesual penal*, ed. Global Lex, 2002, pag. 59), a fost întotdeauna în favoarea inadmisibilității acestor recursuri. În această privință el citează, fără a prezenta copii, două decizii din 1999 și 2000 ale Curții Supreme de Justiție.

40. Cu toate acestea, din informațiile disponibile pe site-ul Internet al Înaltei Curți de Casație și Justiție reiese că prin decizia nr. 6738 din 13 decembrie 2004 această instanță a procedat la examinarea pe fond a unui recurs formulat de un inculpat împotriva deciziei unei Curți de Apel care i-a respins cererea de eliberare.

41. Dispozițiile Legii nr. 23/1969 privind executarea pedepselor, în vigoare la vremea comiterii faptelor, prevăd următoarele:

Articolul 40

« Arestații preventiv vor purta îmbrăcămintea personală. Pentru motive temeinice, ei vor trebui să poarte costumul locului de detenție. »

42. Prin decizia nr. 348 din 1994 Curtea Constituțională, examinând articolul 40 din Legea nr. 23/1969 în raport cu dispozițiile constituționale care asigură respectarea prezumției de nevinovăție, a considerat că nu se putea face derogare de la dreptul de a purta îmbrăcămintea personală decât dacă inculpatul nu avea sau erau murdare sau inutilizabile. Curtea constituțională a precizat de asemenea că costumul locului de detenție ale condamnaților și arestaților preventiv trebuia să fie diferite.

ÎN DREPT

I. Asupra pretinsei încălcări a art. 5 alin. 3 din Convenție

43. Reclamanții se plâng că nu au fost aduși de îndată înaintea unui judecător în urma arestării lor. Ei invocă art. 5 alin. 3, care prevede următoarele :

« Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 litera c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare (...). »

A. Asupra admisibilității

44. Curtea constată că cererea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, motiv pentru care o declară admisibilă.

B. Asupra fondului

45. Reclamanții afirmă că dispozițiile codului de procedură penală în vigoare la vremea comiterii faptelor erau contrarii art. 5 alin. 3 din Convenție din moment ce nu instituiau obligația de a aduce rapid persoana arestată preventiv înaintea unui magistrat. În orice caz, ei consideră că termenul de nouă zile care s-a scurs de la arestarea lor, 11 februarie 2003 și examinarea de către Curtea de Apel la 20 februarie 2003 a legalității detenției era exagerat.

46. Guvernul se opune acestei susțineri. El expune faptul că la 14 februarie 2003, adică la trei zile de la arestarea lor, reclamanții au fost aduși în fața Tribunalului Bihor. Bazându-se pe jurisprudența Curții (*Taş împotriva Turciei*, nr. 24396/94, paragraful 86, 14 noiembrie 2000), Guvernul consideră că această durată este compatibilă cu standardele impuse de art. 5 alin. 3.

47. El consideră că faptul că această instanță nu a examinat legalitatea arestării preventive nu ar putea fi atribuit reclamantilor care au introdus incorect contestația împotriva ordonanței procurorului. Prin urmare, Guvernul a concluzionat că nu se poate reține nicio încălcare a acestui articol în cazul în speță.

48. Curtea amintește că controlul judiciar al arestării trebuie să se facă automat. Nu poate fi urmarea unei cereri formulate în prealabil de deținut (*Aquilina împotriva Maltei* [GC], nr. 25642/94, paragraful 49, CEDH 1999-III). Prin urmare, argumentul Guvernului, întemeiat pe neregularitatea contestației introduse împotriva ordonanței procurorului, care ar fi întârziat examinarea legalității arestării, nu poate fi reținut.

49. Curtea amintește că a considerat de mai multe ori că articolul 5 alin. 3 nu se mulțumește să prevadă accesul deținutului la o autoritate judiciară; el vizează să impună magistratului înaintea căruia se prezintă persoana arestată obligația de a examina circumstanțele care pledau pentru sau împotriva arestării, de a se pronunța potrivit criteriilor juridice asupra existenței motivelor justificând-o și, în lipsa acestora, de a ordona eliberarea. Cu alte cuvinte, articolul 5 alin. 3 cere ca magistratul să se aplece asupra temeiniciei arestării (*Pantea împotriva României*, nr. 33343/96, paragraful 231, CEDH 2003-VI (extrase)).

50. Ea amintește în fine că a considerat că o perioadă de reținere de patru zile și șase ore fără control jurisdicțional mergea dincolo de limitele stricte de timp stabilite de articolul 5 alin. 3, chiar și atunci când avea drept scop prevenirea colectivității în ansamblul său împotriva terorismului (*Brogan și alții împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, Hotărârea din 29 noiembrie 1988, seria A, nr. 145-B, pag. 33, paragraful 62).

51. În cazul în speță Curtea constată că reclamanții au fost aduși la 14 februarie 2003 în fața Tribunalului Bihor. Cu toate acestea, în cadrul ședinței din aceeași zi nu a fost abordată problema legalității arestării, Tribunalul dispunând numai trimiterea dosarului la Curtea de Apel. De altfel nimic nu indică faptul că Tribunalul ar fi examinat temeinicia arestării, astfel încât reclamanții nu au beneficiat de garanțiile ce decurg din art. 5 alin. 3 din Convenție.

52. Reiese că, în prezenta speță, care nu prezenta circumstanțe excepționale, reclamanții, care nu au compărut înaintea Curții de Apel decât după nouă zile de la arestarea lor, nu au fost "de îndată" aduși înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare.

53. Prin urmare, s-a încălcat art. 5 alin. 3 din Convenție.

II. Asupra pretensei încălcării a art. 5 alin. 4 din Convenție

54. Reclamanții invocă faptul că respingerea recursului lor împotriva deciziei din 25 aprilie 2003 a Curții de Apel Oradea și absența lor la mai multe termene ale Curții Supreme de Justiție le-au încălcat dreptul garantat de art. 5 alin. 4 din Convenție care prevede următoarele:

« Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să intr-ducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea sa este ilegală. »

A. Asupra admisibilității

55. Curtea constată că cererea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, motiv pentru care o declară admisibilă.

B. Asupra fondului

1. Inadmisibilitatea recursului împotriva deciziei din 25 aprilie 2003 a Curții de Apel Oradea de prelungire a arestării preventive

56. Reclamanții afirmă că refuzând să examineze la 14 mai 2003 recursul introdus împotriva deciziei Curții de Apel din 25 aprilie 2003 Curtea Supremă de Justiție i-a privat în mod arbitrar de posibilitatea de a controla legalitatea menținerii lor în arest.

57. Amintind că articolul 5 alin. 4 din Convenție nu garantează dreptul la recurs împotriva deciziilor de prelungire a arestării, Guvernul expune faptul că respingerea recursului de către Curtea Supremă de Justiție nu ar putea avea nicio consecință asupra respectării garanțiilor acestui articol din moment ce la 25 aprilie 2003 Curtea de Apel a efectuat o examinare foarte atentă a motivelor care pledau pentru menținerea arestării.

58. Curtea amintește că un stat care deține un sistem juridic cu două grade de jurisdicție, trebuie să ofere deținuților aceleași garanții în apel ca și în primă instanță (a se vedea, de exemplu, *Bağriyanik împotriva Turciei*, nr. 43256/04, paragraful 47, 5 iunie 2007).

59. În cazul în speță Curtea constată că existența în dreptul intern a unui recurs împotriva unei decizii de prelungire a arestării preventive nu conduce la controversă. În plus, ea constată că în cursul aceluiași proces Curtea Supremă de Justiție a examinat de mai multe ori recursuri de acest gen formulate de reclamanți și chiar a admis unul, la 9 iulie 2003.

60. Reiese că refuzul Curții Supreme de a examina, la 14 mai 2003, recursul reclamanților împotriva prelungirii arestării preventive dispusă de Curtea de Apel la 25 aprilie 2003, i-a privat pe aceștia din urmă de posibilitatea de a cere controlul legalității menținerii arestării lor. Faptul că Curtea de Apel a motivat decizia din 25 aprilie 2003 nu ar putea schimba cu nimic această concluzie din moment ce reclamanții au fost privați de o cale de atac ce le era oferită de dreptul intern.

61. Prin urmare, s-a încălcat art. 5 alin. 4 din Convenție în privința refuzului examinării recursului împotriva deciziei Curții de Apel Oradea din 25 aprilie 2003.

2. Neprezentarea la termenele din 2, 3 și 12 septembrie și 3 și 24 octombrie 2003 în fața Curții Supreme de Justiție

a) Susținerile părților

62. Reclamanții invocă faptul că autoritățile interne au refuzat să asigure prezentarea lor la termene în fața Curții Supreme de Justiție care statua asupra recursurilor lor împotriva deciziilor Curții de Apel de prelungire a arestării preventive și de respingere a cererilor de eliberare. Ei adaugă că citațiile de a se prezenta au fost notificate prea târziu pentru ca avocații lor să poată participa.

63. Guvernul se opune acestei susțineri. Citând două decizii din 1999 și 2000 ale Curții Supreme de Justiție, precum și poziția doctrinei, el afirmă că la vremea comiterii faptelor, reclamanții nu aveau dreptul de a formula recursuri împotriva deciziilor Curții de Apel de respingere a cererilor lor de eliberare. Prin urmare, el consideră că reclamanții nu mai aveau dreptul de a compărea la ședințele Curții Supreme care examina aceste recursuri.

64. Dacă Guvernul admite că unele instanțe examinau pe fond asemenea recursuri, el invocă faptul că dacă era vorba despre o practică minoritară ce s-a încheiat în urma unei decizii pronunțată la 21 noiembrie 2005 de Secțiile unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție (fosta Curte Supremă de Justiție).

65. Oricum, el expune faptul că reclamantii și avocații lor au fost prezenți la ședințele Curții de Apel care a examinat argumentele. Trebuie menționat că în fața Curții Supreme de Justiție interesele lor au fost apărate de avocați din oficiu.

66. În fine, Guvernul susține că pentru majoritatea ședințelor reclamantii au fost citați să se prezinte cu suficient de mult timp înainte pentru a-și putea informa avocații să participe. El precizează că reclamantii aveau dreptul la o discuție telefonică săptămânal și că corespondența nu era îngrădită, scrisorile fiind predate la poșta de autoritățile închisorii.

b) Aprecierea Curții

67. Curtea amintește că în temeiul art. 5 alin. 4 persoanele arestate sau deținute au dreptul la o examinare a respectării cerințelor de procedură și de fond necesare "legalității", în sensul art. 5 alin. 1, privării lor de libertate (*Brogan și alții*, citat anterior, pag. 34-35, paragraful 65).

68. Pentru persoanele deținute în condițiile enunțate la art. 5 alin. 1 c), este necesară o audiere (*Kampanis împotriva Greciei*, Hotărârea din 13 iulie 1995, seria A, nr. 318-B, pag. 45, paragraful 47). În special, un proces legat de un recurs formulat împotriva unei arestări sau prelungirii acestuia trebuie să asigure egalitatea de arme între părți, procurorul și deținutul (*Nikolova împotriva Bulgariei* [GC], nr. 31195/96, paragraful 58,

CEDH 1999-II și *Wloch împotriva Poloniei*, nr. 27785/95, paragraful 126, CEDH 2000-XI).

69. În cazul în speță Curtea constată că termenele de la Curtea Supremă de Justiție din 3 și 12 septembrie 2003 și 3 și 24 octombrie 2003, priveau recursurile reclamantilor împotriva deciziilor Curții de Apel de prelungire, la cererea Parchetului, arestării lor preventive. Dreptul reclamantilor de a formula un recurs împotriva acestor decizii nu conduce la controversă între părți.

70. Curtea constată apoi că celelalte termene, și anume cele din 2 și 12 septembrie 2003 și din 24 octombrie 2003 priveau recursurile reclamantilor împotriva deciziilor Curții de Apel Oradea de respingere a cererilor lor de eliberare. Curtea Supremă a declarat aceste recursuri inadmisibile pe motiv că codul de procedură penală nu permitea niciun recurs împotriva acestui gen de decizii.

71. În privința argumentului Guvernului întemeiat pe lipsa dreptului de a formula un recurs împotriva acestor decizii, Curtea constată că Guvernul se bazează în principal pe existența unei practici jurisprudențiale de declarare a recursurilor inadmisibile. Or, la vremea comiterii faptelor, jurisprudența curților și tribunalelor interne era departe de a fi unitară, examinarea acestor recursuri fiind admisă de o parte din instanțe și deseori chiar de Curtea Supremă de Justiție însăși (a se vedea paragraful 40 de mai sus).

72. Curtea concluzionează că această incertitudine jurisprudențială nu ar putea prejudicia reclamantii în așa fel încât să le nege dreptul de a formula un recurs împotriva deciziilor de respingere a cererilor lor de eliberare. Prin urmare, Curtea nu ar putea admite argumentul Guvernului.

73. Curtea reiterează faptul că un stat care prevede recursul împotriva deciziilor privind arestarea preventivă trebuie să acorde interesaților aceleași garanții în apel ca și în primă instanță.

74. În cazul în speță ea consideră că prezența reclamanților și a avocaților lor la ședințe în fața Curții de Apel nu ar putea scuti statul de obligația de a asigura și prezentarea lor personal în fața Curții Supreme de Justiție sau, la nevoie, a reprezentanților lor, pentru a garanta egalitatea de arme cu procurorul care, fiind prezent la fiecare termen, a cerut menținerea arestului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kampanis*, citată anterior, paragraful 47 și *Nikolovo*, citată anterior, paragraful 58).

75. În privința apărării gratuite din partea diversilor avocați numiți din oficiu, Curtea constată că aceștia au fost desemnați pe loc, că nu cunoșteau nici dosarul nici clienții și că în plus nu au avut la dispoziție timpul necesar pentru a pregăti apărarea deoarece Curtea Supremă a soluționat recursurile în aceeași zi.

76. Pe baza acestor circumstanțe și fără a se pronunța asupra modului concret în care avocații numiți din oficiu și-au îndeplinit obligațiile, Curtea concluzionează că reclamanții nu au beneficiat în fața Curții Supreme de Justiție de o apărare efectivă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Goddi împotriva Italiei*, Hotărârea din 9 aprilie 1984, seria A nr. 76, pag. 12, paragraful 27).

77. În privința termenului de notificare a citațiilor de a compărea și a posibilității avocaților reclamanților de a asista la ședințele Curții Supreme, constată că din șapte citații patru au fost notificate reclamanților în ajunul sau chiar în aceeași zi a audierilor. În aceste condiții și ținând cont de faptul că distanța dintre Oradea și București este de

circa 600 km., Curtea consideră că posibilitatea avocaților de a se prezenta în timp util la ședințe era practic nulă.

78. În plus, Curtea constată că potrivit informațiilor furnizate de Guvern, reclamanții beneficiau de o singură convorbire telefonică pe săptămână și că corespondența trecea pe la serviciile administrative ale închisorii, ceea ce întârzia inevitabil distribuirea scrisorilor. Prin urmare, în privința citațiilor de a compărea la termenele din 2 și 3 septembrie și din 3 octombrie 2003 pentru care reclamanții au fost convocați cu patru, opt și respectiv două zile înainte, Curtea consideră că posibilitatea de a informa avocații și șansele ca aceștia să se prezinte erau de asemenea foarte reduse.

79. În acest caz Curtea constată că atunci când reclamanții au făcut cunoscută în mod expres dorința de a asista la ședințele Curții Supreme, procurorul I.M. s-a opus pe motiv că trebuia să fie prezenți la alte ședințe ale Curții de Apel.

80. În consecință, neoferind reclamanților o participare adecvată la ședințe al căror rezultat era decisiv pentru menținerea sau sfârșitul arestării lor, autoritățile interne au privat reclamanții de posibilitatea de a contracara în mod adecvat motivele prezentate de parchet pentru a justifica menținerea lor în arest.

81. Prin urmare, s-a încălcat art. 5 alin. 4 din Convenție.

I. Asupra pretensei încălcări a [art. 6 alin. 2](#) din Convenție

82. Reclamanții se plâng de faptul că unele declarații ale reprezentanților autorităților locale, precum și obligația de a purta îmbrăcămintea locului de detenție specifică persoanelor condamnate în fața Curții de Apel, au încălcat prezumția de nevinovăție. Ei invocă art. 6 alin. 2 din Convenție, potrivit căruia:

« Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită. »

A. Asupra admisibilității

83. Curtea constată că cererea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, motiv pentru care o declară admisibilă.

B. Asupra fondului

1. Susținerea părților

84. Reclamanții invocă faptul că cuvintele spuse de procurorul I.M. la știrile unei televiziuni locale, afirmând că exercitaseră presiuni asupra unor martori, precum și declarația șefului poliției locale care i-a indicat drept vinovați pe reclamanți demonstau voința autorităților desemnate cu ancheta să convingă opinia publică de vinovăția lor. Ei adaugă faptul că prezentarea lor în fața Curții de Apel îmbrăcați în costumul locului de detenție și refuzul președintelui Curții de Apel de a autoriza folosirea îmbrăcăminții personale au încălcat legislația și au contribuit la întărirea impresiei de vinovăție în opinia publică.

85. În ceea ce privește declarația procurorului I.M. la jurnalul televizat, Guvernul susține că cuvintele sale nu priveau decât motivele arestării preventive a reclamanților și că nu prejudiciau rezultatul procesului (a se vedea, *a contrario*, *Kuvikas împotriva Lituaniei*, nr. 21837/02, paragraful 55, 27 iunie 2006).

86. În orice caz, Guvernul consideră că declarația procurorului nu putea influența asupra imparțialității instanțelor interne formate din judecători profesioniști.

87. Guvernul susține apoi, baându-se pe informațiile oferite de poliția din Oradea, că comandantul poliției nu a făcut nicio declarație presei în privința reclamanților. Prin urmare, el consideră că statul nu ar putea fi responsabil de acțiunile presei (a se vedea *Papon împotriva Franței* (nr. 2) (decizie), nr. 54210/00, CEDH 2001-XII (extrase)).

88. Presupunând că declarația în litigiu ar fi fost efectiv dată de comandantul poliției, Guvernul expune faptul că ar trebui interpretată în contextul anchetei interne declanșată în interiorul poliției și că "greșelile" menționate nu priveau decât erorile profesionale care implicaseră deja transferul reclamanților în alte secții. În orice caz, Guvernul invocă faptul că declarația respectivă răspundea obligației autorităților de a informa opinia publică asupra oricărei eventuale acțiuni dăunătoare comisă de polițiști.

89. În fine, în privința înfățișării reclamanților în fața Curții de Apel în costumul locului de detenție, Guvernul, bazându-se pe informațiile oferite de administrația penitenciarului, contestă invocările reclamanților și afirmă că cu prilejul transferurilor și șederilor în diferite locuri de detenție, reclamanții au fost autorizați să poarte îmbrăcămintea personală.

90. Presupunând că au participat la ședințele în fața Curții de Apel în costumul locului de detenție, Guvernul susține că era vorba numai despre o măsură administrativă și preventivă pentru a asigura igiena deținuților. În orice caz, el consideră că aceste haine nu puteau influența asupra imparțialității judecătorilor profesioniști.

2. Aprecierea Curții

91. Curtea amintește că principiul prezumției de nevinovăție consacrat de paragraful 2 al art. 6 cere ca niciun reprezentant al statului să nu declare că o persoană este vinovată de o infracțiune mai înainte ca vinovăția sa să fie stabilită de o instanță (a se

vedea, de exemplu, *Allenet de Ribemont împotriva Franței*, Hotărârea din 10 februarie 1995, seria A nr. 308, pag. 16, paragraful 36).

92. O atingere adusă prezumției de nevinovăție poate fi adusă nu numai de un judecător sau de o instanță ci și de alte autorități publice, inclusiv polițiștii (*ibidem*, pag. 16, paragraful 37) sau procurorii, mai ales atunci când aceștia din urmă îndeplinesc funcții cvasi-judiciare și controlează derularea anchetei (a se vedea, *Daktaras împotriva Lituaniei*, nr. 42095/98, paragraful 42, CEDH 2000-X). Ea este atinsă de declarațiile sau acțiunile care reflectă sentimentul că persoana este vinovată și care incită publicul să creadă în vinovăția sa sau care prejudiciază aprecierea faptelor din partea judecătorului competent (a se vedea, *Y.B. și alții împotriva Turciei*, nr. 48173/99 și 48319/99, paragraful 50, 28 octombrie 2004).

93. În cazul în speță Curtea constată că informând ziaristii asupra motivelor arestării preventive a reclamanților procurorul I.M. a afirmat că au încercat să influențeze și au amenințat niște martori. În plus, I.M. a declarat că el însuși a făcut presiuni asupra unui martor ca să denunțe reclamanții. Or, Curtea constată că incitarea la mărturie mincinoasă era unul din motivele arestării, ce figura de asemenea printre capetele de acuzare pentru care reclamanții au fost trimiși în fața instanțelor.

94. Curtea constată că declarațiile incriminate au fost pronunțate într-un context independent de procesul penal în sine, și anume în cursul unui interviu difuzat la jurnalul televizat.

95. Subliniind încă o dată importanța alegerii termenilor folosiți de agenții statului, Curtea concluzionează că cuvintele procurorului I.M. indicau clar că reclamanții se făcuseră vinovați de instigare la mărturie mincinoasă, încurajau publicul să creadă în

vinovăția lor, prejudiciind aprecierea faptelor de către judecătorii competenți (a se vedea, *a contrario, Dakaras*, citată anterior, paragraful 44).

96. În ceea ce privește declarația comandantului poliției, Curtea observă că a făcut obiectul unei controverse între părți. Curtea constată totuși că autorul său pretins nu a revenit public asupra declarației sale și nu a cerut publicarea unei dezmințiri. Aceste elemente conduc Curtea la presupunerea că cuvintele în litigiu au fost cu adevărat rostite (a se vedea, *mutatis mutandis, Pandy împotriva Belgiei*, nr. 13583/02, paragraful 44, 21 septembrie 2006).

97. Curtea nu poate fi de acord cu Guvernul atunci când susține că aceste cuvinte nu făceau referire decât la greșelile profesionale ale reclamantilor. În această privință, ea amintește că ceea ce contează în înțelesul art. 6 alin. 2 din Convenție este sensul real al declarațiilor respective și nu forma lor textuală (*Lavens împotriva Letoniei*, nr. 58442/00, paragraful 126, 28 noiembrie 2002).

98. În cazul în speță, deși comandantul poliției a vorbit de "greșeli", fără a preciza natura acestora, acestea nu puteau viza decât acțiunile calificate de Parchet drept fapte de corupție pentru care reclamantii au fost trimiși în fața Curții de Apel. Or, trebuie constatat că comandantul poliției a indicat reclamanții, fără niciun fel de rezervă, ca fiind vinovați de aceste fapte (a se vedea, *mutatis mutandis, Allenat de Ribemont*, citată anterior, pag. 17, paragraful 41 și *Y.B. și alții împotriva Turciei*, citată anterior, paragraful 49).

99. În fine, în privința prezentării reclamantilor în fața Curții de Apel în costumul locului de detenție, Curtea relevă că, contrar afirmațiilor Guvernului, din refuz reiese clar că președintele Curții de Apel a argumentat în fața reclamantilor la 27 octombrie 2003 (a

se vedea paragraful 33 de mai sus) că aceștia din urmă au fost prezentați în fața acestei instanțe în costumul locului de detenție specific persoanelor condamnate.

100. Or, Curtea constată că această practică era contrară dispozițiilor Legii nr. 23/1969 și deciziei nr. 348/1994 a Curții Constituționale (a se vedea paragrafele 41-42 de mai sus). Nedemonstrând că reclamanții nu aveau haine adecvate, Curtea consideră că această practică era lipsită de orice justificare și că putea întări în rândul opiniei publice impresia de vinovăție a reclamanților.

101. Ansamblul acestor aprecieri face Curtea să concluzioneze că s-a încălcat principiul prezumției de nevinovăție, garantat de art. 6 alin. 2 din Convenție.

IV. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

102. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

« În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

A. Prejudiciu

103. Reclamanții cer 45.000 și respectiv 37.000 euro cu titlu de prejudiciu material pe care l-ar fi suferit, constând în pierderea salariilor, cheltuielilor referitoare la deplasările membrilor familiilor lor la închisoare și la ajutorul oferit în timpul detenției. Ei cer de asemenea plata a 2.500.000 și respectiv 2.700.000 euro pentru prejudiciul moral suferit din cauza suferințelor fizice cauzate de deteriorarea relațiilor familiale, de

arestarea ilegală și de menținerea nejustificată a arestării, atingerea adusă reputației lor și distrugerea carierei lor în poliție.

104. Guvernul roagă Curtea să respingă aceste pretenții, estimând că nu sunt justificate și nu au nicio legătură de cauzalitate cu preținsele încălcări ale Convenției.

105. Curtea relevă că singura bază de reținut pentru acordarea unei satisfacții echitabile constă în cazul în speță în încălcarea articolelor 5 alin. 3 și 4 și 6 alin. 2 din Convenție.

106. În ceea ce privește prejudiciul material, Curtea constată că nu există nicio legătură de cauzalitate între faptele ce au condus la concluzia încălcării Convenției și prejudiciul material a cărui despăgubire o cer reclamantii. De aceea Curtea respinge această cerere.

107. În privința cererii de reparație a prejudiciului moral ce decurge din încălcarea art. 5 alin. 3 și 4 din Convenție, Curtea amintește că în cauzele ce privesc încălcarea acestor dispoziții ea a alocat sume modeste sau a considerat, în funcție de circumstanțe, că constatarea încălcării constituia o satisfacție echitabilă suficientă (a se vedea, *Wesołowski împotriva Poloniei*, nr. 29687/96, paragraful 72, 22 iunie 2004).

108. În cazul în speță, pe baza faptului că Curtea a concluzionat de asemenea că s-a încălcat art. 6 alin. 2 din Convenție, ea consideră că reclamantii au suferit un prejudiciu moral incontestabil care nu este suficient reparat de constatarea unei încălcări. Prin urmare, statuând în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție, alocă 2.000 euro fiecărui reclamant (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Y.B. și alții*, citată anterior, paragraful 56).

B. Costuri și cheltuieli

109. Reclamanții cer 15.000 și respectiv 21.000 euro pentru costurile și cheltuielile suportate în fața instanțelor interne și 4.000 euro împreună pentru cele suportate în fața Curții.

110. În privința costurilor și cheltuielilor suportate în fața instanțelor interne, ele prezintă copiile celor două contracte de asistență juridică în sumă totală de 8 milioane de lei vechi românești (ROL) și copia unei chitanțe ce atestă plata, la 18 august 2003, a 200 milioane ROL unui avocat. În ceea ce privește procedura în fața Curții, ei justifică cheltuielile de traducere a diferitelor documente în sumă totală de 5.235.000 ROL.

111. Guvernul contestă în parte sumele cerute, expunând faptul că reclamanții nu au prezentat acte doveditoare.

112. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea costurilor și cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cuantumului lor.

113. În cauză, în ceea ce privește procedura internă, Curtea constată că reclamanții nu au prezentat copia contractului de asistență juridică pentru identificarea procedurilor respective. În privința costurilor și cheltuielilor suportate în fața Curții, ea constată că reclamanții nu au prezentat acte doveditoare decât pentru cheltuielile de traducere. În plus, ea relevă că reclamanții au beneficiat de 850 euro drept asistență juridică de la Consiliul Europei.

114. Ținând cont de elementele aflate în posesia sa și de jurisprudența sa în materie, Curtea consideră rezonabil să acorde împreună reclamanților 1.500 euro pentru toate costurile reunite, din care scade 850 euro încasați cu titlu de asistență juridică, ceea ce duce la suma de 650 euro.

C. Majorări de întârziere

115. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă;

2. hotărăște că s-a încălcat art. 5 §alin. 3 din Convenție;

3. hotărăște că s-a încălcat art. 5 alin. 4 din Convenție;

4. hotărăște că s-a încălcat art. 6 alin. 2 din Convenție;

5. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamanților, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu [art. 44](#) alin. 2 din Convenție, sumele următoare, ce vor fi convertite în moneda națională a statului pârât la cursul de schimb aplicabil la data efectuării plății:

i. 2.000 euro (două mii euro) fiecărui reclamant pentru prejudiciul moral;

ii. 650 (șase sute cinci zeci euro) împreună reclamanților pentru costuri și cheltuieli;

iii. orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit asupra sumelor respective;

b) că începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, sumele vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu

rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;

6. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 4 martie 2008, în aplicarea [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Santiago Quesada,

grefier

WWW.JURL.ro